

DE GEDACHTE DIE zomaar in me opkwam, dat in het huis achter me de jongens lagen te slapen terwijl boven de zee de duisternis viel, was zo vriendelijk en vredig dat ik haar niet meteen weer losliet maar probeerde vast te houden en trachtte te benoemen wat er precies zo mooi aan was.

We hadden een paar uur daarvoor netten uitgezet, dus hun handen zouden wel zout ruiken, dacht ik. Je kon er donder op zeggen dat ze die niet gewassen hadden aangezien ik daar niet over begonnen was. Ze maakten de overgang tussen wakker zijn en slapen het liefst zo klein mogelijk; als ik me er niet mee bemoeide en geen eisen stelde, zoals dat ze hun tanden poetsten, hun gezicht wisten of hun kleren netjes op de stoel legden, stroopten ze hun kleren gewoon van hun lijf, doken onder hun dekbed en deden hun ogen dicht zonder zelfs maar het licht uit te doen.

Vanavond had ik niets gezegd en ze waren als een soort dieren met lange ledematen en een gladde huid zo hun bed in gegleden.

Maar dat was niet wat er zo mooi aan was.

Het mooie was het idee dat de duisternis onafhankelijk van hen inviel. Dat ze lagen te slapen terwijl buiten hun kamer het licht uit de bomen en de bosgrond verdween en nog een tijdje zwak aan de hemel bleef schemeren tot ook die zwart werd en het enige licht in het landschap het schijnsel van de maan was dat door het wateroppervlak in de baai spookachtig werd weerkaatst.

Ja, dát was het.

Dat niets ooit stopte, dat alles altijd maar doorging, dat de dag nacht werd, de nacht dag werd, de zomer herfst werd, de herfst winter werd, dat de jaren elkaar opvolgden, en dat zij zich daar nu middenin bevonden, terwijl ze in hun bed diep lagen te slapen. Alsof de wereld een kamer was waar ze alleen maar op bezoek waren.

De rode lichten in de top van de mast knipperden in het donker boven de bomen aan de overkant. Onder de mast zag je de lichtjes van de vakantiehuisjes. Ik nam een slok wijn en schudde de fles zachtjes heen en weer

omdat het te donker was om te zien hoeveel er nog in zat. Iets minder dan de helft.

Toen ik klein was, was juli mijn lievelingsmaand. Dat was niet zo verwonderlijk, het is immers de kinderlijkste, simpelste maand, met zijn lange dagen vol licht en warmte. Als tiener hield ik van de herfst, van het donker en de regen, misschien omdat die het leven een ernst gaven die ik romantisch vond, waar ik kracht uit kon putten. De kindertijd was een tijd om rond te rennen en er gewoon te zijn, de puberteit was de ontdekking van de wonderlijke zoetheid van de dood.

Nu hield ik het meest van augustus. Dat was ook niet zo vreemd; ik stond midden in het leven, in de tijd waarin dingen worden voltooid, in het langzaam stagneren van de overvloed, vlak voordat die begint af te nemen en in een al even traag verval verdwijnt.

O, augustus met je duisternis en je warmte, je zoete pruimen en je dorre gras! O, augustus met je door de dood getekende vlinders en op suiker beluste wespen!

De wind woei langs de helling omhoog, ik hoorde hem al voor ik hem op mijn huid voelde, de bladeren ritselden even kort in de boomkruinen boven me en kwamen toen weer tot rust. Een beetje zoals iemand die slaapt zich, na een hele tijd stil te hebben gelegen, opeens omdraait. En vervolgens weer snel zijn rust hervindt.

Op de platte rots beneden werd een gedaante zichtbaar. Hoewel je het op een schaduw lijkende figuurtje van deze afstand met geen mogelijkheid kon identificeren, wist ik dat het Tove was. Ze liep over de glad afgesleten, iets hellende rots naar de steiger en nam daar het pad de heuvel op. Even later hoorde ik haar voetstappen op de met gras bedekte helling vlak onder de tuin.

Ik bleef doodstil zitten. Als ze oplette, zou ze me kunnen zien, maar ze lette al dagen niet op.

‘Arne?’ zei ze en bleef staan. ‘Ben je daar?’

‘Ik ben hier,’ zei ik. ‘Bij de tafel.’

‘Zit je in het donker? Kun je het licht niet aandoen?’

‘Ja, natuurlijk kan dat,’ zei ik, en met de aansteker stak ik de lamp op de tafel voor me aan. De pit brandde met een diepe, heldere vlam en het schijnsel, dat verrassend sterk was, vormde in het donker een koepel van licht.

‘Ik kom er even bij zitten,’ zei ze.

‘Doe dat,’ zei ik. ‘Wil je wijn?’

‘Heb je glazen?’

‘Niet hier.’

‘Laat dan maar,’ zei ze en ging in de rieten stoel aan de andere kant van de tafel zitten. Ze had een short aan en een kort topje, haar voeten staken in rubberlaarzen die tot haar knieën reikten.

Haar gezicht, dat altijd al een beetje bol was, was opgezet door de medicijnen.

‘Maar ik neem sowieso een beetje,’ zei ik en schonk wat in mijn glas. ‘Heb je fijn gewandeld?’

‘Ja, tijdens het lopen kreeg ik een idee. Dus ben ik gauw teruggegaan.’ Ze stond op. ‘Ik begin meteen.’

‘Waarmee dan?’

‘Een serie collages.’

‘Maar het is bijna elf uur,’ zei ik. ‘Je moet ook wel wat slaap krijgen.’

‘Slapen doe ik wel als ik dood ben,’ zei ze. ‘Dit is belangrijk. Jij kan de jongens morgen nemen, jij hebt vakantie. Jullie kunnen gaan vissen of zo.’

Wanneer ga jij je verdomme eens bezighouden met iemand anders dan jezelf, dacht ik en staarde naar de knipperende mast.

‘Goed idee,’ zei ik.

‘Mooi,’ zei ze.

Ik keek haar na terwijl ze naar het witte gastenhuisje achter in de tuin liep. Toen de lampen daar aangingen, lichtten de ramen geel op in de zwarte massa van de bomen en de struiken in het donker.

Het volgende moment kwam ze weer naar buiten. Met haar short en haar blote benen in de grote laarzen leek ze op een klein meisje, dacht ik. Het contrast met het topje, dat om haar grote lichaam spande, en haar gepijnigde, uitgeputte blik was groot en vervulde me met een onverwacht medelijden.

‘Ik heb net beneden in het bos drie krabben gezien,’ zei ze en bleef bij de tafel staan. ‘Dat wou ik je nog vertellen.’

‘Die hebben de meeuwen waarschijnlijk daar laten vallen,’ zei ik.

‘Maar ze leefden,’ zei ze. ‘Ze liepen over de grond.’

‘Weet je het zeker? Dat het krabben waren, bedoel ik? Kunnen het geen andere beestjes zijn geweest?’

‘Natuurlijk weet ik het zeker,’ zei ze. ‘Ik dacht dat je het wel zou willen weten.’

Ze draaide zich om en liep terug, trok de deur achter zich dicht. Vlak daarna klonk er muziek.

Ik schonk de rest van de wijn in en vroeg me af of ik naar bed zou gaan of nog even zou blijven zitten. Dan moest ik wel een trui halen, dacht ik.

Ze was nu al een paar dagen hyper. De tekenen waren altijd dezelfde. Ze begon te mailen en te bellen, schreef hele verhalen op Facebook en moest opeens van alles doen, maar het ging eigenlijk nergens over, in elk geval niet over iets substantieels, zoals een huis op orde houden of gedurende een langere periode met iets bezig zijn. Een ander teken was dat ze overal lak aan had. Ze zat op de wc met de deur open, zette de radio keihard aan zonder rekening te houden met anderen, en als ze eten kookte, was de keuken daarna één grote bende.

Al die dingen irriteerden me mateloos. Nu ze eindelijk energie had, kon ze die toch zeker wel gebruiken voor iets waar iedereen wat aan had? Tegelijkertijd had ik medelijden met haar, ze leek net een meisje dat verdwaald was in de wereld en zichzelf vertelde hoe goed alles ging.

Maar een krab in het bos? Wat kon dat geweest zijn? Welk dier kon ze voor een krab hebben aangezien? Of was het een zinsbegoocheling geweest?

Ik glimlachte terwijl ik overeind kwam. Staand dronk ik in één lange teug de rest van de wijn op en liep met de fles en het glas naar binnen. De warmte van overdag hing nog in de kamers, en het voelde bijna alsof ik in een bad stapte toen de warme lucht mijn gezicht en de blote huid van mijn armen omsloot. Dat er overal licht brandde versterkte dat gevoel, ik bevond me plotseling in een ander element.

Ik zette de lege fles onder in de kast tussen de andere flessen, aarzelde een moment of ik ze in een tas zou stoppen en in de auto zou zetten om ze de volgende dag naar het milieuplein te brengen, want opeens zag ik de hoeveelheid flessen door de ogen van een ander, maar ook dat was geen reden om ze per se nu weg te halen, om elf uur 's avonds, dat kon ik ook morgen doen, dacht ik, spoelde het glas om onder de kraan, wreef met mijn vingers over de bodem, droogde het af met de theedoek en zette het op de plank boven de gootsteen.

Zo.

Een piepklein spinnetje liet zich aan een draad onder de plank naar beneden zakken. Hij was niet groter dan een broodkruimeltje maar leek precies te weten wat hij deed. Toen hij ongeveer twintig centimeter boven het aanrecht was, stopte hij en bleef in de lucht bungelen.

Op dat moment begon er ergens in huis een raam te klapperen. Het klonk alsof het in de badkamer was, en ik liep erheen. Het raam stond inderdaad open en was overgeleverd aan de grillen van de aanwakkerende wind. Nu bonkte het tegen de buitenmuur terwijl het gordijn in de opening wapperde. Ik trok het naar binnen, deed het raam dicht en ging toen voor de spiegel mijn tanden poetsen. Zonder erbij na te denken tilde ik mijn T-shirt op en keek naar mijn buik waar ik me niet meer mee kon identificeren: hij hoorde niet bij de man die ik me voelde. Ik had niet wat er nodig was om hem weer kwijt te raken, want hoewel ik elke dag wel een paar keer bedacht dat ik moest gaan afvallen, hardlopen of zwemmen, deed ik het nooit. De vraag was dus of ik dit kon ombuigen tot iets positiefs.

De grootste fout die je kon maken, was te proberen je dikke lijf te camoufleren, in grote overhemden en wijde broeken te gaan lopen in de waan dat niemand het zou zien zolang er niets uitpilde. Wat je dan zag was een dikke man die zich schaamde. En dat was erger dan gewoon een dikke man, want dan kwam je pijnlijk dicht bij iets persoonlijks en intims.

Ik spuugde de tandpasta uit, spoelde mijn mond met water uit de kraan en zette de tandenborstel terug in het glas op de plank.

Het was toch mannelijk om groot te zijn? Masculien om een beetje gewicht te hebben?

Het suisde en ruiste in bladeren en takken in de tuin, nu en dan kraakte het in de oude muren als de wind er pal op stond. Het zou zo wel gaan regenen, dacht ik, liep naar de woonkamer, deed de lampen daar uit, ging naar boven en wierp een blik in de kamer van de jongens. Het was er warm, de zon had er de hele middag op gestaan, en ze lagen allebei boven op hun dekbed, Asle met zijn armen en benen eromheen geslagen, badend in het licht van de lamp aan het plafond.

Als ze sliepen leken ze nog meer op elkaar, want veel van waarin ze verschilden hielden ze zelf in stand, de manier waarop ze allerlei dingen deden, hoe ze hun hoofd hielden en hun hoofd schudden, hun handen be-

wogen, hun wenkbrauwen fronsten, of de manier waarop ze de dingen zeiden, de nuances in hun stem, de intonatie van een vraag. Nu waren ze slechts lichamen en gezichten, en wat dat betreft waren ze vrijwel identiek.

Ik was er nog steeds niet aan gewend, want hoewel in het leven van alledag de aandacht voor de gelijkenis natuurlijk verdween, stak die op momenten als deze altijd weer de kop op, als ik hen opeens niet meer als twee individuen zag, maar als twee versies van hetzelfde lichaam.

Ik deed het licht uit en liep naar de slaapkamer aan de andere kant, kleedde me uit en ging liggen lezen. Maar ik had iets te veel gedronken, dus klapte ik na een paar zinnen het boek dicht en deed de lamp uit. Niet dat ik dronken was, het was niet zo dat de zinnen en hun inhoud rondtolden, het was meer dat de alcohol mijn wilskracht had aangetast, haar had verzwakt en het me bijna onmogelijk had gemaakt de kleine inspanning te verrichten die er toch voor nodig was om een roman te lezen.

Veel fijner om met gesloten ogen te liggen en je gedachten in het zachte en donkere de vrije loop te laten.

Overdag had dat wat in me zat iets hards en hoekigs, was het droog en dor, een soort rijk van het nee, waarin het vaak draaide om opoffering. De wijn voegde iets toe; het harde, hoekige verdween niet, maar het was niet meer het enige. Zoals bij een platte rots waar het zeewier bij eb heeft liggen drogen in de zon en het water vervolgens weer stijgt: hoe het zeewier dan voelt! De sensatie als het zoute en koude het optilt, als het heen en weer golft in dat heerlijke, lavende, en overal weer zacht en vochtig wordt...

Toen ik de zone vlak buiten het bewustzijn bereikte, waar je in de minuten voor de slaap je definitief in zijn greep heeft in en uit kunt glijden, meende ik regendruppels tegen het raam en op het dak te horen slaan, als het ware tegen de achtergrond van het regelmatige suizen van de bomen en struiken in de tuin en het van verder af komende geruis van de golven beneden in de baai.

Ik werd wakker van het geroep van Tove.

'Arne!' riep ze. 'Arne, je moet komen!'

Ik ging rechtop zitten. Ze stond beneden in de hal, en het eerste wat ik dacht was dat ze niet zo hard moest roepen, anders werden de jongens wakker.

‘Er is iets gebeurd,’ riep ze. ‘Kom!’

‘Ik kom,’ zei ik, trok mijn overhemd aan en liep de trap af.

Ze stond in de deuropening in haar short en rubberlaarzen. Ze huilde.

‘Wat is er gebeurd?’ zei ik.

Ze deed haar mond open om iets te zeggen, maar er kwam geen geluid.

‘Tove,’ zei ik. ‘Wat is er gebeurd?’

Ze gebaarde dat ik met haar mee moest komen. We liepen door de tuin naar het gastenhuisje, gingen naar binnen, de woonkamer in.

Op de grond lag een van de jonge katjes, mooi en pluizig. Maar het lag helemaal stil, en toen ik erheen liep, zag ik dat het in een plasje bloed lag.

Het leefde nog wel, begreep ik, want zijn ene pootje bewoog.

Het andere jonge katje stond van een afstandje toe te kijken.

‘Ik had hem niet gezien,’ zei Tove. ‘Ik trapte erop. Ik vind het zo erg.’

Ik keek haar aan. Toen ging ik op mijn hurken naast het katje zitten. Hij had uit zijn bekje en oren gebloed en had zijn ogen dicht terwijl zijn pootje over de grond schraapte.

‘Kun je iets doen?’ zei ze. ‘Kunnen we er morgenochtend vroeg mee naar de dierenarts gaan?’

‘We moeten hem uit zijn lijden verlossen,’ zei ik en kwam overeind. ‘Ik haal een hamer of zoiets.’

‘Toch niet met een hamer,’ zei ze.

‘Er zit niets anders op,’ zei ik en liep naar de keuken in het andere huis. Ik had nog nooit een dier gedood, ik vond het al moeilijk om een vis dood te maken, en toen ik een van de laden opentrok en de hamer pakte, voelde ik me misselijk.

Toen ik weer in het gastenhuisje kwam, draaide het katje een beetje met zijn kop, nog steeds met zijn ogen dicht. Er ging een soort siddering door het kleine lijfje. Ik hurkte ernaast en klemde mijn hand om de met rubber beklede steel van de hamer. Ik zag voor me hoe zijn schedel eronder verbrijzeld zou worden.

Tove stond een stukje van de deur af te kijken.

Het katje lag nu weer helemaal stil.

Ik streek voorzichtig met mijn wijsvinger over zijn donzige kopje. Hij reageerde niet.

‘Is hij dood?’ zei Tove.

‘Ik denk het,’ zei ik.

‘Wat moeten we met hem doen?’ zei ze. ‘Wat moeten we tegen de jongens zeggen?’

‘Ik begraaf hem ergens in de tuin,’ zei ik. ‘En dan zeggen we gewoon dat hij verdwenen is.’

Ik kwam overeind en besepte opeens dat ik alleen een onderbroek aanhad.

‘Ik had hem niet gezien,’ zei ze. ‘Hij zat opeens onder mijn voet.’

‘Het is oké,’ zei ik. ‘Jij kon er niets aan doen.’

Ik liep naar de deur.

‘Waar ga je heen?’ zei ze.

‘Even wat kleren aantrekken, en dan ga ik hem begraven.’

‘Oké,’ zei ze.

‘Kun je alsjeblieft weer naar bed gaan?’ zei ik.

‘Ik kan niet slapen nu.’

‘Kun je het niet proberen?’

Ze schudde haar hoofd.

‘Dat heeft geen zin.’

‘En als je nog een pilletje neemt?’

‘Dat helpt niet.’

‘Oké,’ zei ik en liep naar buiten, de regen in, stak het grasveld tussen de twee huizen over, trok boven in de slaapkamer mijn broek aan, pakte mijn regenjas van de kapstok in het bijgebouwtje waar ook een schep stond, en liep terug naar het gastenhuisje.

Tove zat aan tafel in een rood vel papier te knippen. Naast haar lag een groter, dikker vel waar ze verschillende rode figuren op had gelijmd.

Ik liet haar met rust, legde de schep op de vloer, tilde het dode katje voorzichtig op het blad en droeg hem op de schep die ik voor me uit hield, naar buiten.

De takken van de bomen zwaaiden als masten in het donker heen en weer. De lucht was vol regendruppels die in gevecht waren met de wind. Naast de bessenstruiken in de hoek van de tuin bleef ik staan, legde het katje op de grond en stak de schep in de aarde met de stukjes berken-schors. Toen een paar minuten later de kuil klaar was, was mijn haar drijfnat en waren mijn handen ijskoud.

Het katje was nog warm, voelde ik toen ik het in de kuil legde.

Hoe kon dat?

Ik begon er aarde overheen te scheppen. Toen de aarde op het lijfje viel, ging er een schok doorheen.

Leefde hij nog?

Dat moesten stuiptrekkingen zijn, dacht ik, en ging door met aarde eroverheen scheppen tot hij helemaal bedekt was. Toen drukte ik de bovenste laag aan en strooide er wat schors overheen zodat de jongens niet nieuwsgierig zouden worden, mochten ze hier morgen langs komen.

Ik hing de glimmende regenjas aan de kapstok, keek, terwijl ik mijn handen waste, hoe de aarde het water op weg naar het afvoerputje binnen enkele seconden bruin kleurde, liep naar de slaapkamer, trok mijn kleren uit en kroop weer in bed.

De gedachte dat het katje nog leefde toen ik er aarde overheen scheppte, wilde me niet loslaten. Het maakte niet uit dat ik mezelf voorhield dat het stuiptrekkingen waren geweest, ik zag voor me hoe hij met zijn oogjes open onder de grond lag zonder zich te kunnen verroeren.

Zou ik naar buiten gaan en hem weer opgraven?

Hij was ook een schepsel tenslotte.

Wat voor leven had hij hier gehad?

Een paar weken in een kamer met een plankenvloer en vervolgens de donkere, koude aarde in, waar hij zich niet kon verroeren, slechts kon blijven liggen tot hij doodging, helemaal alleen.

Wat was de zin van dat leven?

Jezus, het was maar een kat. En als hij niet dood was toen ik hem begroef, was hij het nu wel.

De volgende morgen werd ik wakker van het geluid van de televisie beneden. Het was een paar minuten over acht, zag ik en ging rechtop zitten. Het was doodstil buiten. De lucht was grijs en zo zwaar van het vocht dat aan de overkant van de baai de wolken vlak boven de bomen hingen.

Mijn hele lichaam was bedekt met een dun laagje zweet. Maar ik had geen zin om te douchen, en een van de mooie dingen van vakantie was juist dat je er niet de hele tijd aan hoefde te denken jezelf schoon te houden.

Ik kleedde me aan en ging naar beneden naar de keuken, waar ik staand bij het aanrecht twee glazen water dronk. In de tuin stonden de bomen er roerloos bij. Het dichte, groene gebladerte glansde diepgroen in al het grijs.

‘Hebben jullie honger daarbinnen?’ riep ik. Er kwam geen antwoord, en ik liep naar de kamer. Ze lagen ieder onder een deken op de brede hoekbank. Asle lag met zijn benen omhoog tegen de muur en zijn bovenlichaam verwrongen in een merkwaardige pose om de televisie te kunnen zien, terwijl Heming op zijn buik op de rugleuning lag.

‘Zijn jullie ziek?’ zei ik.

Ze legden de wollen dekens weg zonder me aan te kijken. Ze wisten drommels goed dat ik er niet van hield als ze overdag onder dekens of dekbedden lagen, en het verbaasde me dat ze ze niet hadden weggelegd toen ze mijn voetstappen op de trap hoorden.

‘Hebben jullie honger?’

‘Niet echt,’ zei Asle.

‘Een beetje,’ zei Heming.

‘Jullie moeten wel wat eten,’ zei ik. ‘Zo meteen gaan we de netten binnenhalen.’

‘Moet dat?’ zei Asle.

‘Kom op,’ zei ik. ‘Jullie waren toch ook mee om ze uit te zetten. Natuurlijk moeten jullie ze ook ophalen! Jullie moeten toch zien wat we gevangen hebben!’

‘Het is zo koud in het water,’ zei Asle.

‘Kunnen we vandaag niet uitrusten?’ zei Heming.

‘Koud in het water?’ zei ik. ‘We gaan toch niet zwemmen!’

Ze zeiden niets, staarden naar de tv.

‘Luister,’ zei ik. ‘Ik ga eieren met spek bakken en warme chocola maken, oké? En dan halen we daarna de netten op, en dan kunnen jullie de rest van de dag doen waar je zin in hebt. Afgesproken?’

‘Oké dan,’ zei Asle.

‘Heming?’

‘Oké, oké.’

Toen ik terugliep naar de keuken leken de gebeurtenissen van die nacht merkwaardig ver weg, alsof ze tot een andere werkelijkheid behoorden dan die waarin ik me nu bevond. De duisternis, de regen, Toves vertwijfeling, het dode katje, het bloed op de vloer, de schep, de aarde, het graf waar hij misschien levend in was gelegd.

Waar was ze nu, trouwens?

De schrik sloeg me om het hart. Ik kreeg de aanvechting te gaan ren-

nen, alle kamers door te vliegen en haar te zoeken, maar toen ik naar de hal liep om mijn schoenen aan te trekken en naar het gastenhuisje te gaan liep ik met trage passen, ik wilde niet dat de jongens zouden merken dat er iets aan de hand was.

Vreemd genoeg was het buiten even warm als de dag ervoor, hoewel de zon niet scheen.

De deur van het gastenhuisje stond op een kier. Ze was anders altijd heel zorgvuldig met alles dichtdoen en afsluiten, het was bijna een fobie, dat veiligheidsdenken, maar in de toestand waarin ze nu verkeerde, als alles omsloeg in het tegenovergestelde, speelde dat niet.

De woonkamer was leeg. Ik deed de deur van de slaapkamer open, die was ook leeg. Toen ging ik naar de zolder, waar ze bewegingloos op een van de bedden onder het schuine dak lag.

‘Tove?’ zei ik.

Ze gaf geen antwoord.

Mijn hart ging tekeer alsof ik aan de rand van een afgrond stond.

Ik liep langzaam naar haar toe.

‘Tove?’

‘Mm,’ zei ze, uit de diepte van de slaap.

Dus er was niets aan de hand!

‘Slaap maar lekker verder,’ zei ik, legde een wollen deken over haar heen en liep de trap weer af. De tafel lag bezaaid met vellen waar de rode figuren op waren gelijmd. Ik bleef staan en bekeek ze eens goed.

Sommige leken op rotstekeningen, er waren primitieve boten en mannen met stijve penissen, sommige leken op de dansende mensen uit de kring van Matisse, maar dan met dierenpoten. Op een vel stond een paard met iemand op zijn rug, uitgebeeld als één wezen, op een ander wemelde het van de vossen, een derde vel was bezaaid met rode stippen, waarvan ik pas toen ik het oppakte zag dat het lieveheersbeestjes waren.

Op de tafel eronder lag een vel, waarop ze drie keer onder elkaar *Ik wil met Egil neuken* had geschreven.

O, jesus, dacht ik, maar liet het zitten, legde het grote vel met de lieveheersbeestjes eroverheen voor het geval dat de kinderen zouden binnenkomen, en keek omhoog naar de zolder om zeker te weten dat ze me niet had gezien.

Maakte dat soms ook deel uit van het kunstwerk? Wat dacht ze nou?

Dat ze zo alle kranen van het onderbewuste openzette?

En dan Egil.

Godsamme, Tove, zei ik bij mezelf. Wat ben je ook een malloot.

Het bloed van het katje lag nog steeds op de vloer. Ik kon het maar beter schoonmaken voor de jongens het zouden zien. Maar niet nu. Nu was het tijd voor eieren met spek, geroosterd brood en warme chocola.

Het grasveld, glimmend van het vocht, lag als een vloer tussen de bomen en de bloembedden.

Ik haalde de spullen voor het ontbijt uit de koelkast, en ontdekte dat er nog maar één ei in het doosje zat.

Ik wilde mijn belofte aan de jongens nakomen en besloot naar de winkel te fietsen. Ik had hun kunnen vragen te gaan, maar dan zouden ze kunnen zeggen dat ze geen zin hadden, en als ik daar dan aan toegaf, zou ik me zwak tonen, of er kon – als ik er niet aan toegaf – een situatie ontstaan waarin ik hen, om geen gezichtsverlies te lijden, moest dwingen om te gaan, wat wellicht urenlang, of misschien wel de hele dag, de sfeer zou verpesten. En dat was het niet waard. Vooral niet omdat we erna zouden gaan vissen.

Ik ging naar ze toe.

‘Ik ga even naar de winkel,’ zei ik.

‘Waar is mamma?’ zei Asle.

‘Ze slaapt nog,’ zei ik. ‘Is er iets wat jullie willen hebben uit de winkel? Behalve ijs dan?’

‘Ja, ijs!’ zei Heming.

‘Dat krijgen jullie niet,’ zei ik. ‘Maar sinaasappelsap misschien?’

Ze gaven geen antwoord.

‘Oké, ik ben zo terug,’ zei ik, liep naar de hal, trok mijn schoenen aan en haalde mijn fiets uit het berghok.

Ons huis lag aan het eind van een grindweg, dat wil zeggen, de weg liep nog verder het bos in, maar daar werd het meer een pad, met de auto was het bijna niet te doen. In het bos stond het huis van Kristen, een oude excentriekeling die altijd op zichzelf had gewoond en de eenzaamheid tot kunst had verheven: hij had alles daar zelf gebouwd, tot de boot waar hij mee viste aan toe.

Aan de weg de andere kant op stonden meer huizen zoals het onze, de meeste werden alleen ’s zomers en in de vakanties gebruikt. Het meren-

deel van de bewoners kende ik wel, maar ik had al een tijd geen contact met ze gehad. Nu waren de meesten alweer naar huis, naar de lege parkeerplaatsen bij de huizen te oordelen.

De vele gaten en kuilen in de weg stonden vol regenwater, kleine slijkgele plassen, die me aan de jaren tachtig deden denken, toen je ze in de herfst en het voorjaar overal zag, maar nu bijna nergens meer. Het gruis, nat en zacht, glom op sommige plaatsen als zilver tussen de roodachtige rotsen en de groene naaldbomen waar de weg zich langs slingerde.

Ik hoopte dat het over zou zijn als ze wakker werd, dat wat aan haar trok.

Maar hoopte ik dat echt?

Als dit zo doorging, zou ze binnen de kortste keren totaal doorslaan en zou ze uiteindelijk opgenomen moeten worden.

Dat had iets definitiefs, iets tastbaars en concreets. En dat was goed. Want het probleem zat hem altijd in de grenzen. Die van haar, van mij, van de kinderen. Het was onmogelijk te zeggen wanneer het ziekelijke begon, want het gleed zo langzaam af, van blijdschap en enthousiasme naar iets wat haar steeds verder van ons wegtrok, en wij gingen erin mee, zonder het te merken accepteerden we wat van buitenaf gezien niet acceptabel was omdat we niet erbuiten stonden, maar er middenin, waar de grenzen zo langzaam verschoven dat we het niet merkten.

Dat kwam ook doordat ik haar in bescherming nam, zowel tegenover de kinderen als tegenover de buitenwereld.

Als ze werd opgenomen, konden de mensen opeens zien hoe gek ze was, en hoeveel er op mijn bordje lag.

Ik fietste langs de twee rotsen die aan weerszijden van de weg stonden, toen ik klein was had ik daar altijd het gevoel alsof ik in een boot tussen twee eilanden door voer, en als pretentieuze eerstejaarsstudent had ik ze Scylla en Charybdis gedoopt. Daarna maakte de weg een bocht en liep vervolgens rechtdoor heuvelaf naar de winkel en de toeristensteiger. Ooit was ik op die helling met mijn fiets onderuit gegaan en had ik een gat in mijn hoofd – in die tijd droeg niemand een helm, en eigenlijk kon ik ook helemaal niet fietsen – maar mijn herinnering eraan klopte waarschijnlijk niet, die was gebaseerd op wat me was verteld, en niet op hoe ik het zelf had beleefd. Het was onmogelijk met zekerheid te zeggen hoe het precies gegaan was.